

Profesní standard ve zkvalitňování učitelské profese

Abstrakt

Mnoho dokumentů zabývajících se vzdělávací politikou považuje profesní standard za jeden z možných způsobů motivace práce učitelů. Absence dokumentu tohoto typu je v českém vzdělávacím prostředí stále více pociťována. Jak v současných podmínkách podpořit práci učitele tak, aby dosahovala co nejvyšší kvality?

Jedním z možných řešení je přistupovat k profesnímu standardu jako k souboru kritérií a indikátorů kvality, které lze využít při evaluaci. Tato práce rozvíjí evaluační strategii pomocí profesního standardu, který byl specifikován na základě vzdělávacích cílů a funkcí školy. Propojením indikátorů kvality definovaných ve výše uvedeném standardu se složkami profesního jednání učitele (4 I) je v této práci vytvořena originální evaluační strategie zaměřená na podporu práce učitele.

Při tvorbě evaluační strategie jsou navržené profesní standardy využity jako formativní koncepce; mohou sloužit právě ke specifikaci kritérií kvality učitele.

Hlavní účel standardů spočívá ve formulaci kvalifikačních požadavků pro vstup do profese; tato specifikace však umožňuje také koncipovat pojem "nadstandard".

Mezi základní metody evaluační strategie patří: případová studie, monitoring, rozhovor, obsahová analýza, sebereflexe a reflexe výzkumníka.

Teoretická část práce se zaměřuje na vymezení kvality v oblasti vzdělávání, uvádí relevantní výčet pojmů a definic specifikujících kvalitu obecně i kvalitu učitele. Dále uvádí specifikaci mezinárodních organizací a strategických mezinárodních i národních dokumentů a jejich vliv na stále se měnící cíle a záměry vzdělávání a funkce školy. Neustále se měnící kontext vzdělávání do značné míry ovlivňuje roli učitele. Práce zmiňuje také různé přístupy k rozvoji a využití profesního standardu učitele na národní i mezinárodní úrovni. Obsahuje podrobný popis profesního standardu učitele, který je zvolen jako základ pro vypracování evaluační strategie.

V empirické části je podrobně popsán vývoj a postupné ověřování evaluační strategie jako nástroje podpory práce učitelů. Jsou analyzovány jednotlivé případové studie, na jejichž základě je strategie hodnocení úspěšně vyvinuta a používána. Nástroj byl - jako celek nebo jen částečně - využíván při vzdělávání budoucích učitelů studujících na Pedagogické fakultě UK i současných učitelů, kteří dokončují své doplňující pedagogické studium.

Nástroj byl uplatněn v rámci projektu profesionalizace pedagogického sboru školy ve vícepřípadové studii. Ta do značné míry prokázala komplexnost a účelnost navržené evaluační strategie.

Poslední případová studie představuje ideální podobu evaluační strategie, neboť v ideálním případě by evaluační strategie využívala také "model vícevrstevného hodnocení", který nabízí pohled na práci učitele tak, jak ji vnímají např. žáci, kolegové v týmu, vedení školy, speciální pedagog atd., což zajišťuje ještě vyšší validitu tohoto metodologického konceptu. Tento "případ" je navíc dokumentován fotografiemi, můžeme jej nazvat foto-studií.

Celý výzkum dokazuje životaschopnost jedné z navržených verzí profesního standardu učitele a jeho účelnost pro zvyšování kvality práce učitelů.